

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการประปาหมู่บ้านอำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนมมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการประปาหมู่บ้านในเชิงการเมืองท้องถิ่น เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในโครงการประปาหมู่บ้าน เพื่อศึกษาค้นหาลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน ซึ่งได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษาวิจัยประกอบด้วย ภูมิหลังของบุคคล ความถี่ในการนิเทศความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการประปาหมู่บ้าน การตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน และปัจจัยผู้นำที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน โดยกำหนดวิธีการศึกษาวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประชากรทั่วไปในหมู่บ้าน 244 หมู่บ้านในอำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนม ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรหมู่บ้านละ 5 คน จำนวน 244 หมู่บ้าน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,220 ตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้คือ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่ออิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะของท้องถิ่น ได้แก่ คุณลักษณะของผู้นำ การจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าปัจจัยด้านผู้นำ ทั้งด้านผู้นำทางสังคม และผู้นำในครอบครัว มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้านปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในด้านงานนิเทศงานมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน และปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัจจัยด้านเพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการพักอาศัยในหมู่บ้าน อาชีพ ระดับรายได้ และผลประโยชน์ที่ได้รับ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้าน กล่าวโดยสรุป แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการสาธารณะของท้องถิ่น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ในการศึกษายังพบอีกว่า ผู้นำและประชาชนได้เข้าร่วมกระบวนการในการจัดทำโครงการประปาหมู่บ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐคอยให้การสนับสนุน และกระตุ้นเร่งเร้าการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าว ได้ร่วมตั้งแต่การวางแผนจัดทำโครงการ การดำเนินการตามโครงการ การติดตามประเมินผล และการบริหารโครงการ ซึ่งลักษณะของการร่วมกิจกรรม และกระบวนการในการจัดทำโครงการประปาหมู่บ้านนั้น ได้แก่ การร่วมประชุม การร่วมก่อสร้างประปาในพื้นที่ส่วนรวม และการก่อสร้างเข้าไปในครัวเรือนของตนเอง การร่วมออกเงิน และวัสดุสมทบการก่อสร้าง และที่สำคัญคือการร่วมเข้าไปเป็นคณะกรรมการกลุ่มผู้นำ หรือเป็นฝ่ายสนับสนุนร่วมมือการดำเนินงานของกลุ่มในด้านผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะเป็นผู้ให้ความรู้การศึกษาแก่ประชาชน และใช้วิธีการรวมกลุ่มประชาชนให้เข้ามาทำงาน โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การตัดสินใจชี้มติของการประชุมไม่ว่าจะเป็นการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือประชุมชาวบ้านทั้งหมู่บ้าน โดยใช้หลักเสียงข้างมากตามวิถีทางระบอบประชาธิปไตยเป็นแนวทางการดำเนินการในกระบวนการขั้นตอนต่างๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่น ซึ่งในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาในระดับชาติ ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของขบวนการพัฒนา ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในโครงการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเป็นแนวความคิดพื้นฐานวิธีการพัฒนาชุมชน คือ “การช่วยให้ประชาชนช่วยตนเองได้” (help people to help themselves) ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาในชุมชน ทั้งนี้เพราะการพัฒนาที่ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมตลอดขบวนการพัฒนาโครงการสาธารณะท้องถิ่น ย่อมนำมาซึ่งผลของการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมถึงความต้องการของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ และผลประโยชน์ของการพัฒนาย่อมตกถึงประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง George F. Gantt ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วม โดยกล่าวถึง ศักยภาพแห่งการพัฒนาจะเกี่ยวข้องกับการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรและสถาบันทั้งภาครัฐบาลและเอกชน และยังเข้าถึงเจตนาารมณ์ของประชาชน เนื่องจากประชาชนจัดได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และประชาชนก็เป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการพัฒนาก่อเกิดขึ้นได้ (Gantt, 1970 : pp. 9-10) ดังนั้นการเข้าร่วมของประชาชนในการพัฒนาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการเข้าร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมของท้องถิ่น ยังส่งผลให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกทางการเมืองและการสนับสนุนนโยบายของรัฐด้วย

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประปาหมู่บ้านมีระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการให้ความสนใจ และการมีความรู้สึกมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการกระตุ้นและให้ความสนับสนุนจากรัฐมีไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในระยะเวลายาว จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาในระดับชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ดังนั้นหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จึงควรให้ความสนใจและกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่น รู้สึกมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการสาธารณะของท้องถิ่น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในท้องถิ่น เพิ่มมากขึ้น โดยให้ความสำคัญถึงปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการสาธารณะท้องถิ่นหรือกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในท้องถิ่น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อความสนใจและการให้การสนับสนุนนโยบายต่างๆ ของรัฐได้

การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาในระดับท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน อันได้แก่ การศึกษาถึงปัญหา กำหนดปัญหา การวางแผนและจัดทำโครงการเพื่อให้ถูกต้องและตรงกับความต้องการของประชาชน การปฏิบัติตามโครงการ การติดตามประเมินผล และการบริหารโครงการหรือกิจกรรมอื่นๆ เสริมอย่างต่อเนื่องอีกประเภทหนึ่ง ลักษณะวิธีการของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ที่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญคือผู้นำและสภาพความเป็นผู้นำขบวนการของกลุ่มรูปแบบ การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมดังกล่าวนี้จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทได้รู้จัก และคุ้นเคยต่อการปกครองตนเอง ส่งเสริมให้รู้จักการดำรงชีวิตและทำงานโดยหลักการตามระบอบประชาธิปไตย อาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา โดยใช้หลักการ และวิธีการพัฒนาชุมชนและวิถีทางประชาธิปไตย จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นชนบท มีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติและยังช่วยส่งเสริมให้ท้องถิ่นหมู่บ้านของตนพัฒนาไปสู่องค์การปกครองท้องถิ่นในอนาคตได้

ในทางการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่นหรือกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น ถือเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการพัฒนาและการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน กล่าวคือ เป็นเสมือนโรงเรียนหรือ เวทีทดลองฝึกฝนให้ประชาชนเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและเข้าใจหลักการปกครองตนเองในท้องถิ่น ซึ่งเมื่อบุคคลมีความรู้สึกต่อตนเองในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นแล้ว ความรู้สึกต่อตนเองในกระบวนการทางการเมืองระดับชาติก็จะเกิดขึ้น ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองอันเป็นวัฒนธรรมทาง

การเมืองที่สำคัญ เป็นความรู้สึกของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็จะเกิดขึ้น ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการ วางแผน จัดการ และบริหารองค์กรและการใช้ทรัพยากรในที่สุด นอกจากนี้ ประชาชนจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนต้องรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญของการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน

จากการศึกษาวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะของท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น มีลักษณะเป็นไปในแนวทางเดียวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แสดงไว้ในบทที่ 2 ดังนั้นในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น ในเรื่องของการเข้ามีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น จึงจำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นได้

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น ยังเป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติต่อไปด้วย กล่าวคือ เมื่อปรากฏว่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการในระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเข้าร่วมโครงการ จากปัจจัยอิทธิพลต่างๆ ตามที่กล่าวแล้วการเข้าร่วมในฐานะผู้นำของท้องถิ่น หรือ ประชาชนทั่วไปในหมู่บ้าน จากการเข้าร่วมโครงการนั้นๆ จะทำให้ ประชาชนเกิดความรู้ความคิด และเข้าใจ และได้รับข่าวสารต่างๆ มากขึ้น โดยอาจได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบ้าง หรือผู้นำของท้องถิ่นบ้าง หรือจากการเข้าร่วมประชุมพบปะพูดคุยกับประชาชนด้วยกันบ้าง การได้รับความรู้ และเข้าร่วมในขบวนการพัฒนาชุมชน ประชาชนจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าในศักดิ์ศรี มีความสำคัญ รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ของสังคม และประการสำคัญคือประชาชนเกิดการเรียนรู้และทัศนคติในการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือชุมชน รู้จักพึ่งตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญ ที่จะส่งเสริมบทบาทของประชาชนในชนบทได้เรียนรู้ และคุ้นเคยกับการปกครองตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการสาธารณะยังเสมือนเป็นวิธีทดลองเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ทดลองฝึกปฏิบัติตามแนวทางหรือวิถีทางประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนได้เข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย หาก

ประชาชนได้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยและการได้มีวิถีชีวิตทางสังคม ตามครรลองประชาธิปไตย ดังกล่าวแล้วความรู้สึกการมีสมรรถนะทางการเมือง ความรู้สึกที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นก็จะเกิดขึ้นเป็นผลให้การพัฒนาทางการเมือง ในทุกๆ ระดับ กล่าวอีกในหนึ่งหากท้องถิ่นใด ประชาชนมีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนาในโครงการสาธารณะต่างๆ มาก จนเกิดความเจริญขึ้น และประชาชนสามารถพึ่งตนเองช่วยเหลือตนเองมีสมรรถนะทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยสูง ท้องถิ่นนั้นก็สามารถยกฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นซึ่งปกครอง และบริหารโดยประชาชนเองได้ โดยง่ายและรวดเร็วขึ้น ดังนั้น ในการพัฒนาทางการเมือง ไม่ว่าจะในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น การจะทำให้ประชาชนมีทัศนคติและการเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นและเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการสาธารณะหรือกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การศึกษาวิจัยปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการประปาหมู่บ้านอำเภอมืองนครพนม และอำเภอนาคูพนม จังหวัดนครพนม ครั้งนี้เป็นการชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นเป็นพื้นฐานสำคัญ และเป็นหัวใจของการพัฒนาในการพัฒนาท้องถิ่นถ้าประชาชนผู้เป็นสมาชิกในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในท้องถิ่นแล้วกระบวนการพัฒนาในท้องถิ่นก็จะดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นของประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ ดังนั้นในการพัฒนาทางการเมืองจึงควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐจะต้องให้การสนับสนุนและปลูกฝังการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นในกิจกรรมและโครงการสาธารณะท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ปัญหาการนอนหลับทับสิทธิ์ ก็จะลดลงตามไป เพราะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น

ในการนำโครงการพัฒนาต่างๆ เข้าไปในหมู่บ้านควรมีการศึกษา ถึงสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และเจ้าหน้าที่ของรัฐควรเป็นผู้สนับสนุนและกระตุ้นเร่งเร้าให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการเท่านั้น หากเข้าไปชักนำ หรือกำหนดโครงการโดยไม่ใช้เกิดจากความต้องการของประชาชน อาจเกิดการต่อต้าน หรือเกิดความล้มเหลวในการดำเนินโครงการ หรือเมื่อดำเนินการแล้ว ประชาชนก็จะรู้สึกว่ามีใช่เป็นเจ้าของโครงการต่างๆ ขาดการ

บำรุงดูแลรักษาหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่องอาจล้มเหลวได้ ดังนั้นควรให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชนบทเป็นผู้กำหนดความต้องการและตัดสินใจในการดำเนินโครงการเพื่อแก้ปัญหาเองรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน และช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งประชาชนยังไม่มีเพียงพอ อาทิเช่น วัสดุอุปกรณ์ความรู้เทคโนโลยี ฯลฯ หรือไม่หากเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุน ในเบื้องต้นจนประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้วก็ให้กลับไปรับผิดชอบตัว เพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริม ให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเองต่อไป

ในเรื่องเกี่ยวกับการเข้าไปนิเทศงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรจะช่วยเหลือส่งเสริมให้เกิด สภาวะผู้นำท้องถิ่น ในชุมชน กล่าวคือให้ประชาชนได้รวมประชุมกันเอง เพื่อเป็นการส่งเสริมมา ให้ประชาชนกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการต่างๆ อันจะมีผลให้ ประชาชนมีวิถีชีวิตในชุมชนแบบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าเป็นการกลมกลืนทางการเมือง หรือ การเรียนรู้ทางการเมือง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้ ในเรื่องของการศึกษาวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นในหลายๆ ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการ หรือ กลยุทธ์ที่จะ สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ท้องถิ่นต่างๆ มีการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น อันส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในระดับประเทศต่อไป.